

AMERICKÁ PAST

Proč USA nemohou vyhrát ani opustit současný konflikt

Geopolitická analýza

Podle analýzy profesora Jianga

Úvod: Nejdůležitější otázka války

Běžné zpravodajství se zpravidla utápí v taktických detailech – kdo právě získává navrch, kolik úderů bylo provedeno, co včera prohlásil Bílý dům nebo čím přesně pohrozil Teherán. Podle profesora Jianga to však jen odvádí pozornost od té vůbec nejzásadnější otázky celého konfliktu: mohou Spojené státy tuto válku reálně zastavit? Mohou vyjednat příměří, najít schůdnou cestu ven a stáhnout se?

Při pečlivém zhodnocení geopolitických reálií je odpověď hluboce znepokojivá. Amerika je v pasti. Uvízla v bodě, kdy nemůže jít vpřed, ale nemůže se ani vrátit zpět. Následující analýza krok za krokem vysvětluje, jak přesně tato past sklapla.

I. Vlastní hybná síla války a ztráta kontroly

Prvním a zcela zásadním krokem k pochopení současné americké situace je uvědomit si, jak funguje samotná dynamika velkých konfliktů. Jakmile válka tohoto rozsahu jednou vypukne, přestává být pouhým nástrojem státní politiky – vyvíjí si svou vlastní vnitřní logiku, své vlastní momentum. V určitém bodě válka přestává být něčím, co politici a generálové plně řídí. Naopak: válka začíná řídit je.

Paralela s Ukrajinou a neschopnost přijmout prohru

Pro pochopení tohoto mechanismu slouží jako dokonalý příklad válka na Ukrajině. Tento konflikt propukl v únoru 2022 a již od prvních týdnů si obě strany plně uvědomovaly, že vyjednané urovnání je možné. Věděly, že pokračování bojů přinese obrovské škody, nezměrné lidské utrpení a astronomické ekonomické náklady. Přesto i nyní, v roce 2026, válka stále pokračuje, drtí životy a vyčerpává ekonomiky na obou stranách.

Proč k tomu dochází, když by racionální kalkulace velela konflikt zastavit? Důvod je prostý: ukončení války vždy vyžaduje, aby jedna ze stran akceptovala něco mimořádně bolestivého.

- Přijetí ztráty – teritoria, vlivu nebo zdrojů.
- Přijetí veřejného ponížení.
- Přistoupení na podmínky, jež se zdají být pro daný stát nebo režim absolutně nesnesitelné.

Pro naprostou většinu vlád je de facto nemožné předstoupit před svůj národ a takovou realitu přiznat – obzvláště poté, co do konfliktu již investovaly značné prostředky i lidské životy.

Íránský scénář: Historický vzorec se opakuje

Současný konflikt s Íránem bude podle profesora Jianga přesně kopírovat tento vzorec. Žádná ze stran nebude ochotna dobrovolně přiznat porážku a ustoupit – a to ani ve chvíli, kdy by to bylo zcela zjevné v jejím vlastním nejlepším zájmu. Není to věštba z křišťálové koule; je to opakující se historické pravidlo. Z tohoto důvodu má konflikt obrovský potenciál táhnout se celé roky.

Tady však přichází ten největší problém a zásadní rozdíl oproti ukrajinskému scénáři. V případě konfliktu s Íránem jsou Spojené státy zahrnuty do kouta způsobem ještě mnohem brutálnější. I kdyby se zítra ve Washingtonu rozhodli překonat politickou pýchu, zvedli telefon a nabídli Teheránu jednání o příměří, narazili by na neřešitelný problém: zastavení bojů by totiž znamenalo přistoupit na íránské podmínky – a ty by byly pro americký status globální supervelmoci mnohem více zničující než samotné pokračování války.

II. Past příměří a globální dominový efekt

Představme si hypotetický, avšak nanejvýš pravděpodobný scénář: Spojené státy se rozhodnou, že ztráty jsou příliš vysoké. Využijí zadních diplomatických kanálů – například přes Omán nebo Katar – a nabídnou Íránu příměří. Írán by s ukončením bojů souhlasil, avšak jeho podmínky by byly pro Washington naprosto nepřijatelné.

Dvě íránské podmínky

Teherán by vznesl dva hlavní požadavky. Prvním by byly válečné reparace v řádu jednoho bilionu dolarů za destrukci způsobenou konfliktem a dekádami ekonomických sankcí. Druhým – a tím skutečně fatálním – by byl trvalý a úplný odchod USA z Blízkého východu. Logika Teheránu je prostá: jedinou zárukou dlouhodobého přežití Íránu je zajistit, aby se americká armáda na Blízký východ již nikdy nemohla vrátit.

Na první pohled by se takové stažení mohlo jevit jako rozumný ústupek. Analýza však varuje, že opuštění regionu by okamžitě spustilo pětistupňovou katastrofální řetězovou reakci, vedoucí ke zhroucení americké globální moci.

Pět kroků k pádu

Krok první: Státy Perského zálivu (GCC) se stávají klienty Íránu. Saúdská Arábie, Spojené arabské emiráty, Katar, Kuvajt a Bahrajn existují pod americkým vojenským deštníkem. Jakmile Washington odejde, jejich ochrana mizí. Jedinou silou schopnou garantovat bezpečnost v regionu a kontrolovat Hormuzský průliv by se stal Írán. Bohaté arabské monarchie by neměly na výběr a musely by se podřídit íránskému vlivu.

Krok druhý: Kolaps petrodolaru a odhalení „Ponziho schématu“. Státy Zálivu jsou základním kamenem tzv. petrodolaru – veškerá blízkovýchodní ropa a plyn se celosvětově prodávají výhradně v amerických dolarech. To vytváří permanentní, umělou globální poptávku po americké měně, protože úplně každý stát na planetě, který potřebuje energii, je nucen držet obrovské dolarové rezervy. Tyto dolary jsou pak recyklovány zpět do americké ekonomiky v podobě nákupů státních dluhopisů. Spojené státy dnes operují s dluhem přesahujícím 39 bilionů dolarů a jejich ekonomika funguje de facto jako gigantické Ponziho schéma, jež je absolutně závislé na tom, aby zahraniční subjekty neustále americký dluh kupovaly. Jakmile GCC přejde pod íránský vliv a ztratí důvod prodávat ropu v dolarech, tento klíčový motor umělé poptávky zhasne a mechanismus financování amerického dluhu se zcela zastaví.

Krok třetí: Remilitarizace Japonska a Jižní Koreje. Asijské spojenci by z amerického ústupu vyvodili jediný závěr: USA nejsou spolehlivým garantem bezpečnosti. Japonsko i Jižní Korea by zahájily masivní remilitarizaci, přestaly by spoléhat na americkou ochranu a americký strategický vliv v Pacifiku by se vypařil.

Krok čtvrtý: Evropa ztrácí důvěru, uzavírá mír s Ruskem a NATO se drolí. Evropské státy v současnosti nesou extrémní ekonomické, energetické i sociální náklady konfrontace s Ruskem na Ukrajině. Pokud by však viděly, že USA tváří v tvář těžkostem z Blízkého východu ustupují, vyvodily by z toho jediný, mrazivý závěr: Amerika je na globálním ústupu a již není spolehlivým bezpečnostním štítem. Ztráta této bazální důvěry by vedla k uvědomění, že nemá smysl nadále krváčet pro americkou zástupnou válku. Evropa by raději co nejrychleji sama sjednala mír s Moskvou dříve, než se situace ještě

zhorší. Alianční systém a americká strategická dominance budované osmdesát let by se začaly neodvratně rozpadat.

Krok pátý: Dolar ztrácí status rezervní měny a ekonomika se hrouťí. Kombinace předchozích čtyř kroků vede k jedinému fatálnímu závěru: americký dolar by ztratil status globální rezervní měny. Národy by přestaly kupovat americký dluh a ekonomika pod tíhou 39 bilionů dolarů by zkolabovala.

Toto je přesný mechanismus pasti příměří. Náklady na setrvání ve válce jsou astronomické, ale následky stažení by znamenaly definitivní konec Spojených států tak, jak je dnes známe.

III. Past pozemní invaze a plíživé rozšiřování mise

Pokud Spojené státy nemohou vyjednat příměří a nemohou se stáhnout, přirozeně roste politický i vojenský tlak na dramatický krok. A právě v tomto bodě se otevírá další smrtící past: past pozemní invaze.

Iluze rychlého vítězství: Ostrov Kharg

V současné době se objevují informace o přesunech přibližně dvou set amerických námořních pěšáků z okinawské základny na Blízký východ. Zamýšleným cílem operace má být obsazení ostrova Kharg – strategického uzlu, přes nějž proudí zhruba devadesát procent veškerého iránského exportu ropy. Odříznutí tohoto zdroje příjmů by Írán ekonomicky zlomilo a znemožnilo mu financovat válku. Navíc by taková operace vypadala fantasticky v televizi – Donald Trump by působil jako rozhodný a silný lídr a americká morálka by prudce vzrostla.

Z ostrova na pevninu: Logika eskalace

Tento plán má jediný, leč fatální háček: ostrov Kharg lze relativně snadno dobýt, ale udržet ho je zcela nemožné. Leží v těsné blízkosti iránského pobřeží a v okamžiku obsazení by se ocitl pod soustavnou palbou dělostřelectva, dronů a raket ze souše. Z ostrova by se stala past – doslova zóna smrti.

K ochraně vojáků na ostrově by bylo nutné neutralizovat iránské pozice na pobřeží. To vyžaduje vstup na iránské území. Jakmile by Američané stanuli na pobřeží, ocitli by se pod palbou z pohoří Zagros. K eliminaci této hrozby by museli postoupit do hor. A jakmile se armáda ocitne hluboko v pohoří Zagros, neprovádí již omezenou chirurgickou operaci – vede plnohodnotnou pozemní válku na jednom z geograficky nejnáročnějších bojišť planety.

Stín Vietnamu

Tomuto fenoménu se ve vojenské strategii říká mission creep – plíživé rozšiřování mise. Původně jasně vymezený cíl se neustále rozrůstá v reakci na nově vznikající hrozby. Historie nám dává mrazivý příklad: roku 1965 vyslaly Spojené státy tři tisíce námořních pěšáků do vietnamského Da Nangu. Čtyři roky poté měly v zemi půl milionu vojáků. Jakmile se do takové operace ponoříte a začnete ztrácet životy i miliardy dolarů, je téměř nemožné odejít – odejít by totiž znamenalo přiznat, že všechny dosavadní oběti byly zbytečné. Nastupuje jeden z nejnebezpečnějších mechanismů lidského rozhodování: klam utopených nákladů. Amerika si tímto psychologickým peklem prošla ve Vietnamu, v Iráku, v Afghánistánu. Podle analýzy profesora Jianga jí hrozí vstoupit do něj znovu – tentokrát v Iránu.

IV. Asymetrická válka a proč USA ve simulacích prohrávají

Zatímco politický tlak na eskalaci může růst, za zavřenými dveřmi Pentagonu panuje zcela jiná nálada. Americká armáda tento konflikt opakovaně testovala v nespočtu válečných her a strategických simulací. Výsledek je podle profesora Jianga konsternující: pokaždé, když američtí plánovači simulují plnohodnotnou válku s Íránem, Spojené státy prohrají.

Doktrína Šok a hrůza narazila na své limity

Americká armáda je stavěna pro velmi specifický druh boje: pro drtivou vzdušnou převahu a bleskové přesné údery, které rozbijí obranu soupeře v řádu dní. Přesně to svět viděl v Iráku roku 2003. Írán je však zcela jiný případ. Teherán nestrávil posledních dvacet let ignorováním americké síly – naopak, pečlivě studoval každou americkou válku, identifikoval každou slabinu a celou svou vojenskou strategii vystavěl na principu, jak americkým výhodám čelit. Írán se nesnaží bojovat způsobem, jaký by si Washington přál. Neshromažďuje své jednotky do velkých formací, které by americké letectvo mohlo snadno a rychle vyhledat.

Achillova pata: Letadlové lodě jako symboly bez dosahu

Nikde není zranitelnost americké doktríny viditelnější než na amerických letadlových lodích. Tyto nejdražší zbraňové systémy a pyšné symboly globální vojenské přítomnosti USA – jako jsou USS Abraham Lincoln nebo USS Gerald R. Ford – dnes kotví v bezpečné vzdálenosti od íránského pobřeží. Nemohou zasáhnout naplno, protože přiblížit se znamená pro tyto gigantické terče vstoupit přímo do smrtícího dosahu íránských rojených dronů a hypersonických střel. Ztráta jediné letadlové lodě by představovala jeden z nejkatastrofálnějších vojenských i psychologických úderů, jaké kdy Amerika utrpěla. Íránci tuto slabinu dokonale znají, vědí, že se lodě musí držet zpátky, a svou strategii budovali přesně jako protiváhu tomuto americkému způsobu boje.

V. Přepjaté impérium a jediná schůdná cesta

Příměří znamená ekonomický kolaps. Eskalace znamená bažinu. Přímý vojenský střet končí podle simulací porážkou. Co tedy Americe zbývá?

Upřímná odpověď vyžaduje odhlédnout od taktických map a podívat se na mnohem větší obraz. Válka s Íránem neexistuje ve vzduchoprázdnu. Je hluboce propojena s obchodní válkou s Čínou, s opotřebovávacím konfliktem na Ukrajině i s rostoucím napětím v Asii. Nejde o izolované krize – jsou to různé symptomy jediného, hlubšího problému.

Přepjaté impérium

Spojené státy se dostaly do fáze takzvaného imperial overstretch – přepjatého impéria. Washington má své zájmy a vojenské síly zapleteny v každém regionu, v každém konfliktu a v každém mezinárodním sporu. Tato všudypřítomnost přestala být zdrojem síly a stala se obrovskou slabinou. Tím, že Amerika musí zasahovat všude, umožňuje svým soupeřům, aby ji neustále provokovali, zatahovali ji do vyčerpávajících konfliktů a systematicky podryvali její globální pozici.

Konec hegemonie: Moudrost, nikoliv slabost

Jediným skutečným řešením – jedinou cestou, která může zachovat jak americkou moc, tak globální stabilitu – je podle analýzy fundamentální změna přístupu. Místo snahy o absolutní dominanci musí Amerika přijmout fakt, že starý světový řád, v němž byla nezpochybnitelným hegemonem, definitivně skončil.

Co to znamená v tvrdé politické praxi?

- Konec globálního čteníka: USA musí přestat udržovat vojenské základny v osmdesáti zemích světa.
- Konec dolaru jako zbraně: Amerika musí přestat používat svou měnu a sankce jako nástroj hospodářské války.
- Nový stůl pro všechny: Washington musí zasednout k jednomu jednacímu stolu s Ruskem, Čínou a Íránem a otevřeně hledat systém, v němž každý dostane dostatek toho, co potřebuje, a nikdo necítí nutnost jít do války, aby si to vzal silou.

Přijmout takovou realitu není projevem slabosti. Je to projev politické moudrosti. A moudrost je v tuto chvíli tím jediným, co může svět zachránit před blížící se katastrofou.

Cena za zpoždění

Zda bude mít současná či budoucí americká administrativa dostatek pokory a vizionářství, aby se touto cestou vydala, je tou nejdůležitější otázkou naší doby. Jisté je podle analýzy jen jedno: čím déle budou Spojené státy s tímto nevyhnutelným rozhodnutím otálet, tím dražší, bolestivější a krvavější toto prozření bude – a to nejen pro Ameriku a Írán, ale pro celý svět.

&

Vřelé poděkování náleží profesorovi Jiangovi za jeho hlubokou, pečlivou a intelektuálně poctivou analýzu. V době, kdy geopolitický diskurz stále více podléhá zkratkovitým soudům a médií živěnému zjednodušování, je takové myšlenkové úsilí vzácné a cenné.

S pozdravem souhlasím s analýzou

RČ

P.S. (Můj osobní závěr): Arogance USA, vedená prezidentem Trumpem, nikdy nepřipustí prohru a ponížení, ve kterém se ocitla. S postupem času nevyhnutelně poradí idiot idiotovi, že jedinou zbývající možností, jak tento konflikt „vyhrát“, bude použití jaderné zbraně. Osobně se domnívám, že to z čirého zoufalství nakonec skutečně udělají, čímž položí základní kámen k definitivnímu rozpadu jak Spojených států, tak Evropské unie. Svět se nenávratně změní a státy budou donuceny začít znovu tvrdě lokalizovat své vlastní potřeby.